

Spodbude in motivi za prostovoljni odhod

INFORMATOR EMN

Junij 2022

1 KLJUČNE TOČKE

- Ta informator obravnava učinek spodbud in motivov na odločitev državljanov tretjih držav za prostovoljni odhod. Spodbude so ukrepi, ki jih ponudijo nacionalni organi, da državljan tretje države spodbudijo k prostovoljni vrnitvi v določeno državo. Motivi so po drugi strani osebni in objektivni razlogi, na podlagi katerih se državljan tretje države odloči, ali bo prostovoljno odpotoval ali ne.
- Spodbude za prostovoljni odhod pred odhodom in po prihodu so na voljo v veliki večini anketiranih držav članic in na Norveškem. Spodbude so v naravi in v denarju. Višina denarnih spodbud je zelo različna, največkrat je odvisna od profila, potreb in državljanstva prejemnika.
- Anketirane države članice in Norveška so ugotovile, da so po poročanjih spodbude za prostovoljno vračanje, ki se lahko prilagodijo potrebam prejemnika, najbolj učinkovita spodbuda za prostovoljni odhod državljanov tretjih držav, ki so prejeli odločbo v vračanju.
- Večina držav članic in Norveška so omogočile dostop do programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji (AVRR). V večini primerov so ti programi na voljo državljanom vseh držav, čeprav so v nekaterih državah članicah izključeni državljani EGP in/ali državljani držav, za katere se ne zahteva vizum. Več držav članic je svoje programe prilagodilo tudi določenim regijam ali državam vračanja.
- Čeprav je zbranih malo informacij o učinku razpoložljivih spodbud na odločanje o prostovoljnem odhodu, je bilo navedeno, da obveščanje o pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji ter svetovanje pri pripravi načrta vračanja in reintegracije bolj kakor denarna pomoč vplivata na to, da se izkoristijo možnosti za prostovoljni odhod.
- Spodbude, ki se ponujajo v okviru programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, niso nujno glavni (zunanji) dejavnik za odločitev, ker v celoti gledano na odločitev državljanov tretjih držav, ali se bodo vrnili prostovoljno ali ne, najbolj vplivajo drugi dejavniki, kot so ekonomske možnosti, varnost, socialni krog, kakovost življenja in grožnja prisilnega vračanja. Več držav članic je poročalo, da lahko ti dejavniki v nekaterih primerih pretehtajo ponujene spodbude in vodijo v prisilno vračanje ali neprekinjeno bivanje. Vendar pa lahko pomoč pri vračanju in reintegraciji pomaga državljanom tretjih držav, da se potem, ko se prostovoljno odločijo za vrnitev, tudi dejansko vrnejo.
- V EU so se uporabljala različna orodja za razširjanje informacij o spodbudah. Najbolj priljubljena so bila orodja, ki so omogočala široko obveščanje (posterji/letaki/brošure) in ciljno usmerjen pristop (svetovanje o vračanju), za katere se šteje, da so pozitivno vplivala na odločitev državljanov tretjih držav. Široko uporabljeno orodje je bilo tudi zagotavljanje informacij na strateških lokacijah (npr. sprejemni, nastanitveni in/ali skupnostni centri), ker je omogočilo, da so informacije dosegle ciljne populacije. Široko so se uporabljala tudi orodja, ki so omogočala krepitev zaupanja (posredniki informacij).
- Države članice in Norveška so podale malo informacij o motivih za prostovoljni odhod, zlasti pa o razlogih za sprejetje ali zavrnitev pomoči, ponujene za prostovoljni odhod. Zato se trenutno ne razvijajo spodbude, ki bi bile ciljno usmerjene na določene motivacije.

2 OZADJE IN UTEMELJITEV

Ta informator je osredotočen na vprašanje prostovoljnih odhodov iz držav članic EU in Norveške v skladu z odločbo o vračanju ali v pričakovanju izdaje odločbe o vračanju. Obravnava spodbude in motive za prostovoljni odhod, vključno z dejavniki, ki so pomembni za odločanje, in njihovo medsebojno povezanost.¹

Države članice EU in Norveška uporabljajo številne spodbude za prostovoljni odhod državljanov tretjih držav, ki so prejeli odločbo o vračanju. Te spodbude vključujejo možnost prejema pomoči za prostovoljno vračanje in reintegracijo v državi vrnitve, ki se običajno zagotavljajo v okviru posebnih programov pomoči (programi pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji). Ponujena spodbuda je lahko finančna, lahko pa vključuje tudi drugačne ukrepe. Literatura je pokazala, da je videti, da ciljne skupine ne poznajo vedno teh spodbud in da imajo te spodbude verjetno manjšo vlogo v zapleteni kombinaciji dejavnikov, ki vplivajo na odločitev za prostovoljni odhod in/ali uporabo ponujene pomoči za vračanje.²

Strategija EU za prostovoljno vračanje in reintegracijo je bila sprejeta kot rezultat pakta Evropske komisije o migracijah in azilu,³ katerega namen je razviti učinkovite in humane postopke za vračanje posameznikov, ki nimajo pravice ostati v EU.⁴ Državam članicam naj bi pomagala v prizadevanjih za spodbujanje prostovoljnih odhodov, ki se štejejo za bolj humane in dostojanstvene od prisilnega vračanja.⁵ Čeprav je spodbujanje prostovoljnega vračanja ključen strateški cilj EU, odkar je bilo vključeno v direktivo o vračanju,⁶ in kljub prizadevanjem držav članic za sprejem novih politik za spodbujanje prostovoljnega vračanja,⁷ statistični podatki kažejo, da možnosti za vračanje – prostovoljno in prisilno – še niso izčrpane. Leta 2020 se je dejansko vrnilo samo 25 odstotkov ljudi, ki nimajo pravice ostati v

EU.⁸ V preteklih letih se je leta 2018 vrnilo samo okoli 36 odstotkov ljudi, leta 2019 pa 34 odstotkov.

Zaradi tega nova strategija EU za prostovoljno vračanje in reintegracijo vsebuje seznam praktičnih ukrepov za izboljšanje okvira za prostovoljno vračanje iz Evrope.⁹ Zagotavljanje kakovostne pomoči je temeljni vidik te strategije in določa številne ukrepe pred vračanjem, vključno s svetovanjem, zdravstveno ali psihološko pomočjo ter finančno, pravno in logistično podporo za potovanje.¹⁰ Vendar pa so študije pokazale, da imajo finančne spodbude omejen učinek na vračanje in da same po sebi ne vplivajo bistveno na odločitev migrantov, da se bodo vrnili.¹¹

Ta informator najprej raziskuje, katere spodbude obstajajo v državah članicah EU in na Norveškem ter v kolikšni meri vplivajo na odločitev o prostovoljnem odhodu.

Nato preučuje vpliv razširjanja informacij o odločitvi za prostovoljni odhod. Razišče zlasti, ali obstaja povezava med zagotavljanjem informacij o spodbudah, ki so na voljo, in posledicah neizpolnjevanja odločbe o vračanju na eni strani ter odločitvijo za prostovoljni odhod in/ali koristimi pomoči za vračanje na drugi.

Nazadnje poskuša analizirati, ali so razpoložljive spodbude vplivale na motive za odločitev za prostovoljni odhod in/ali koriščenje programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji. V ta namen ugotavlja, ali države članice in Norveška evidentirajo motivacijo ciljnih skupin za prostovoljni odhod – ali zavrnitev prostovoljnega odhoda – in obseg, v katerem se ti motivi upoštevajo pri pripravi programov spodbud za prostovoljni odhod.

- 1 Ta informator je pripravljen na podlagi odgovorov, ki jih je podalo 24 držav članic (AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SI, SK) in NO na anketo AHQ: Spodbude in motivi za prostovoljni odhod, AHQ 2022.11, objavljeno 8. marca 2022.
- 2 Koser K., Kuschminder K., Primerjalna raziskava pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji migrantov, 2015, https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/migrated_files/What-We-Do/docs/AVRR-Research-final.pdf nazadnje obiskano 23. novembra 2021.
- 3 Evropska komisija, Novi pakt o migracijah in azilu, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:85ff8b4f-ff13-11ea-b44f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_3&format=PDF?, nazadnje obiskano 9. maja 2022.
- 4 Sporočilo o strategiji EU za prostovoljno vračanje in reintegracijo, COM (2021) 120 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021D-C0120&from=EN>, nazadnje obiskano 23. novembra 2021. Strategija Evropske komisije obravnava prostovoljno vračanje v širšem pomenu, vključno s primeri, ko državljan tretje države prejme odločbo o vračanju, in primeri, ko ta odloča še ni izdana (npr. ker nezakonito prebivanje še ni bilo odkrito).
- 5 Evropski svet za begunce in izgnance, Prostovoljni odhod in vračanje: med klavdom in nakovalom, 2018, <https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2018/08/Policy-Note-13.pdf>, nazadnje obiskano 23. novembra 2021, str. 2.
- 6 Sporočilo o novem paktu o migracijah in azilu, COM (2020) 609 final, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:85ff8b4f-ff13-11ea-b44f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_3&format=PDF, nazadnje obiskano 23. novembra 2021.
- 7 Informator EMN, Pregled: Spodbude migrantom za vračanje v tretjo državo in pomoč za reintegracijo, 2014, <https://www.emncz.eu/wp-content/uploads/2020/12/122.pdf>, nazadnje obiskano 23. novembra 2021, str. 2.
- 8 Opozoriti je treba, da so podatki EUROSTAT primerljivi samo v omejenem obsegu, na primer zato, ker je bila odločba o vračanju izdana v preteklem letu, oseba pa je odšla šele leto pozneje. Glej Mananashvili S., Politika EU o vračanju: Bo projekt zaključen leta 2016? Med vrsticami zadnje statistike EUROSTAT o vračanju, 2020, https://www.icmpd.org/file/download/48144/file/Policy%2520Brief_%2520EU%2520Return%2520Rates_%2520COV-ID_19_%2520and%2520the%2520Future%2520of%2520Return%2520Policies%2520and%2520Partnerships.pdf, nazadnje obiskano 7. januarja 2022; EUROSTAT, Državljeni tretjih držav, ki morajo zapustiti ozemlje, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_eiord, nazadnje obiskano 29. novembra 2021; EUROSTAT, Državljeni tretjih držav, vrnjeni potem, ko so prejeli odločbo, da morajo zapustiti državo, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_eirtn, nazadnje obiskano 29. novembra 2021.
- 9 Evropska komisija, Upravljanje migracij: Nova strategija EU za prostovoljno vračanje in reintegracijo, 27. april 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021D0C0120&from=EN?>, nazadnje obiskano 9. maja 2022.
- 10 Sporočilo o strategiji EU za prostovoljno vračanje in reintegracijo, COM(2021) 120 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021D-C0120&from=EN>, nazadnje obiskano 23. novembra 2021.
- 11 Schmitt M., Bitterwolf M., Baraulina T., Geforderte Ruckkehr aus Deutschland: Motive und Reintegration, 2019, https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Forschungsberichte/fb34-evaluation-starthilfeplus.pdf?_blob=publicationFile&v=4, str. 41, nazadnje obiskano 23. novembra 2021.

3 RAZPOLOŽLJIVE SPODBUDE ZA PROSTOVOLJNI ODHOD IN NJIHOVA UČINKOVITOST

3.1 RAZPOLOŽLJIVE SPODBUDE

To poglavje vsebuje pregled spodbud, ki jih uporabljajo države članice EU in Norveška, da bi spodbudile državljane tretjih držav, ki so prejeli odločbo o vračanju (ali pričakujejo izdajo odločbe o vračanju), da bi odšli prostovoljno, namesto da se izogibajo (ali se poskušajo izogniti) vračanju ali čakajo na prisilno odstranitev.¹²

SPODBUDE PRED VRAČANJEM

Spodbude pred vračanjem se zagotavljajo v vseh anketiranih državah članicah razen Italije. Več držav članic je opisalo, kako se v državi uporabljajo spodbude ne glede na geografske regije ali profile državljanov tretjih držav.¹³ Nekateri države članice zagotavljajo spodbude (ali imajo vsaj en program pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji), prilagojene profilu,¹⁴ državi izvora¹⁵ in/ali potrebam posameznikov.¹⁶ V več državah članicah se te spodbude pred odhodom zagotovijo potem, ko državni organi **preučijo posamezne primere**,¹⁷ zlasti spodbude v naravi.

Splošno dostopne spodbude v naravi obsegajo informiranje in svetovanje, ker to omogoča državnim organom ali nevladnim organizacijam (NVO) ali mednarodnim organizacijam (vključno z Mednarodno organizacijo za migracije (IOM)), da odkrijejo in se odzovejo na posebne potrebe. Druge najpogostejše spodbude v naravi so logistična pomoč za organizacijo vračanja in skrb za osnovne potrebe posameznika pred vračanjem, vključno s pokrivanjem namestitve, zdravstvenega varstva, hrane itd.

Višina denarne pomoči se razlikuje po državah, vendar pa prevladujejo nepovratna sredstva, ki presegajo 250 EUR. Višina se razlikuje glede na državljanstvo in državo vračanja. Francija in Belgija na primer ponujata višje vsote denarja državljanom tretjih držav, za katere velja več vizumskih ukrepov.

Različne vrste storitev pred odhodom so navedene v preglednici 1 spodaj.

PREGLEDNICA 1: Spodbude v naravi in v denarju, ki so na voljo pred prostovoljnim odhodom¹⁸

Vrsta spodbude v naravi	Države članice
Informiranje in svetovanje	AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LV, MT, NL, SE, SK, NO, PL
Logistična pomoč pri organizaciji povratka	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, SE, SK, NO, PL
Storitve za osnovne potrebe (zdravstveno varstvo, psihološka pomoč, stanovanje pred odhodom itd.) ¹⁹	AT, ²⁰ BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, ²¹ FI, FR, ²² HR, IE, LT, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Po potrebi se pri vračanju zagotovi spremstvo (na primer ranljive osebe)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ²³ ES, FI, FR, ²⁴ HU, IE, LT, LU, MT, NL, SE, NO, PL
Potni stroški ²⁵	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, LT, LU, MT, NL, SE, SK, NO, PL
Upravna pomoč za izpolnjevanje prošenj za potne listine	AT, BE, BG, CY, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, MT, NL, SE, SK, NO, PL
Pomoč za izpolnjevanje zdravstvenih zahtev v zvezi s covidom-19	BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, IE, LT, MT, NL, SK, NO, PL

12 Na Irskem je odločba o vračanju na splošno enakovredna nalogu za odstranitev, izdanemu v skladu s poglavjem 3 Akta o imigraciji iz leta 1999 s spremembami. V skladu z irskim sistemom lahko oseba izkoristi pomoč za prostovoljno vračanje samo do izdaje naloga za odstranitev. Irska ne sodeluje v Direktivi 2008/115/ES o vračanju. Zato je težko primerjati prostovoljno vračanje na Irskem z drugimi državami članicami.

13 CY, EE, EL (zaradi nekaterih posebnih razmer v državah izvora lahko IOM začasno prekine dejavnosti pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji), ES, FI, IE, MT, NL, SE, SK, NO.

14 BE, DE, IE, MT, NL.

15 BE, CY, DE, EE, IE, MT, NL.

16 BE, DE, EE, IE, MT, NL, SE.

17 AT, BE, CY, CZ, DE, NL, SE, SI.

18 Na Slovaškem se razen informiranja in svetovanja vse druge vrste pomoči zagotovijo samo v okviru programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, ki ga izvaja IOM. IOM ne „motivira“ migrantov, naj se vrnejo, niti ne podpira „spodbud“, ampak priporoča, naj se obveščena odločitev sprejme na podlagi nepristranskega svetovanja o vračanju in naj se zagotovi trajnostna pomoč za reintegracijo, prilagojena posameznikovim okoliščinam.

19 Ta spodbuda je dodatna storitvam, ki se zagotavljajo v skladu s členom 14b Direktive o vračanju.

20 V Avstriji se med transferjem zagotavlja zdravstvena oskrba.

21 V Španiji je to samo izjemoma.

22 V Franciji to velja za osebe, ki se vračajo v Gruzijo in imajo zdravstvene težave.

23 V Grčiji je to mogoče samo v določenih zdravstvenih primerih.

24 V Franciji to velja za osebe, ki se vračajo v Gruzijo in imajo zdravstvene težave. Namestitve se zagotovi tudi prisilcem za pomoč pri prostovoljnem vračanju v okviru namenskih programov pomoči za vračanje.

25 To se lahko nanaša na stroške notranjih potovanj, saj lahko stroške letalskih potovanj za vse države članice plača agencija Frontex z uporabo aplikacije agencije Frontex za vračanje (FAR).

Vrsta spodbude v naravi	Države članice
Povračilo posebnih dodatnih stroškov med potovanjem	AT, ²⁶ BE, BG, ES, FI, LT, NL, ²⁷ SE, NO
Pomoč za udeležbo v programu usposabljanja v državi gostiteljici ali državi, v katero se oseba vrača	AT, DE, EL, ES, FI, ²⁸ MT, NL

Denarna pomoč	Države članice
Nepovratna denarna sredstva (manj kot 250 EUR na osebo)	DE, ²⁹ EE, ³⁰ ES, ³¹ FI, ³² LV, SK, ³³ NO ³⁴
Nepovratna denarna sredstva (več kot 250 EUR na osebo)	AT, ³⁵ BE, ³⁶ CY, ³⁷ DE, ³⁸ EL, ³⁹ FR, ⁴⁰ LU, LT, ⁴¹ MT, NL ⁴²

Več držav članic je zagotovilo pomoč pred odhodom državljanom tretjih držav za udeležbo v programu usposabljanja v državi gostiteljici ali državi, v katero se vračajo.⁴³ Če usposabljanje poteka v državi, v katero se vračajo, je spodbuda pred odhodom upravna pomoč ali pomoč za vpis.

SPODBUDE PO PRIHODU

Anketirane države članice in Norveška, razen Italije in Latvije, zagotavljajo **spodbude po prihodu**, da bi državljane tretjih držav spodbudile k odločitvi za prostovoljno vračanje. Latvija zagotavlja delne spodbude po prihodu tako, da posamično oceni okoliščine v okviru programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji. Kot je razložilo 14 držav članic in Norveška, so najbolj običajne spodbude v anketiranih državah

članicah tiste, ki so prilagojene posebnemu profilu in potrebam državljanov tretjih držav.^{44, 45}

Prevladujejo sicer **spodbude v naravi**, ki se lahko **prilagodijo** posebnim potrebam državljanov tretjih držav, kot so osnovne potrebe, poklicno usposabljanje ali pomoč za zagon podjetja.⁴⁶ Medtem ko večina držav članic in Norveška ponujajo spodbude v naravi po prihodu,⁴⁷ ki so običajno na voljo v okviru programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, je zgolj nekaj držav članic poročalo o višini teh spodbud v naravi in/ali v kolikem času se te spodbude v naravi zagotovijo.⁴⁸ V okvirju 1 je prikazano, kako je Francija prilagodila svoje programe reintegracije tako, da ponujajo pomoč v naravi, ki najbolj ustreza potrebam in profilu državljanov tretjih držav.

- 26 Tovrstna zaščita se v Avstriji zagotavlja v okviru programa „Trajnostna reintegracija v Iraku“.
- 27 Na Nizozemskem se lahko razlikuje glede na državo vračanja in status posameznika ob odhodu.
- 28 Na Finskem je bilo v okviru projekta „Trajnostna reintegracija v Iraku“ iraškim državljanom iz Bagdada ponujeno usposabljanje pred vračanjem.
- 29 V Nemčiji lahko nepovratna denarna sredstva znašajo celo samo 50 EUR glede na individualne okoliščine državljan tretje države (starost, država izvora, kazenska preteklost itd.).
- 30 V Estoniji se lahko iz projekta IOM VARRE odobrijo denarna sredstva glede na potrebe, in sicer povprečno 50 EUR (do 75 EUR) na osebo, vendar pa so lahko višja, če ima oseba več kot tri otroke.
- 31 V Španiji, 50 EUR na osebo na dan in do 400 EUR na gospodinjstvo.
- 32 Na Finskem prejmejo odrasli 200 EUR, otroci pa 100 EUR.
- 33 Na Slovaškem osebe, ki se vračajo v okviru programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, prejmejo 100 EUR.
- 34 Na Norveškem denarna pomoč ob odhodu znaša 80 EUR za odraslo osebo in 110 EUR za otroka.
- 35 V Avstriji znaša ta pomoč od 250 EUR do 900 EUR na osebo glede na pravni status v Avstriji in državi, v katero se oseba vrača.
- 36 V Belgiji znašajo nepovratna denarna sredstva za države, ki zahtevajo vizum, 350 EUR za odraslo osebo in 175 EUR za otroka; za države, ki ne zahtevajo vizuma, znašajo nepovratna denarna sredstva 50 EUR za odraslo osebo in 25 EUR za otroka.
- 37 Na Cipru osebe, ki se vrnejo, prejmejo 300 EUR v okviru programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, ki ga izvaja IOM, urad za osebna stanja in migracije pa jim zagotovi med 500 EUR in 1.500 EUR glede na državo izvora.
- 38 V Nemčiji program REAG/GARP zagotavlja denarno pomoč od 50 EUR do 4.500 EUR glede na status in državo vračanja. Če program države vračanja ne pokriva, obstajajo možnosti refinanciranja.
- 39 V Grčiji osebe, ki se vrnejo, v okviru programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, ki ga izvaja IOM, prejmejo od 500 EUR do 2.000 EUR glede na državo vračanja in kraj, kjer osebe prebivajo, medtem ko se nahajajo v Grčiji.
- 40 V Franciji, države z vizumsko obveznostjo: 650 EUR na osebo (odrasli in mladoletniki)/države brez vizumske obveznosti: 300 EUR na osebo (odrasli in mladoletniki). Odraslim državljanom tretjih držav, za katere se zahteva vizum, ki se nahajajo v namenskih namestitvah, se lahko na zahtevo izredno odobri do 1.200 EUR, če umaknejo prošnjo za azil ali ga zavrnejo. Osebam, ki se vračajo in sami ukrepajo za pridobitev potnih listin, se lahko poleg tega dodeli 150 EUR. Višji znesek je na voljo tudi na primer brezdomcem (v taboriščih ali skvoterskih naseljih).
- 41 V Litvi državljani tretjih držav od avgusta 2021 prejmejo od 300 EUR do 1.000 EUR glede na to, kdaj so zaprosili za prostovoljno vrnitev.
- 42 Na Nizozemskem je dodeljena finančna pomoč odvisna od državljanstva in od tega, ali so odrasli ali mladoletniki (brez spremstva), znaša pa lahko do 500 EUR, odvisno od primera.
- 43 AT, DE EL, ES, FI, MT, NL.
- 44 SE.
- 45 BE, CY, CZ, DE, EE, EL, FI (če je upravičeno glede na starost prosilca, poškodbe, bolezen, družinske okoliščine ali druge osebne razloge, se lahko dodeli višji znesek pomoči), FR, IE, LT, LU, NL, PL, SK in NO.
- 46 AT, BE, DE, EE, FI, IE, NL, SE, SK.
- 47 AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK in NO.
- 48 Te podatke je navedlo samo osem držav članic: CY (IOM povprečno 1.350 EUR pomoči v naravi, CRMD do 2.000 EUR v gotovini in pomoč v naravi za največ 12 mesecev prek projekta FRONTEX JRS), EL (pomoč v naravi znaša do 1.500 EUR), FI (pomoč v državah v kategoriji A v naravi znaša do 5.000 EUR, v državah kategorij B, C in D pa do 3.000 EUR), FR (glej okvir na strani 7 o francoskem programu, ki zagotavlja 3 ravni pomoči), IE (vrednost pomoči v naravi za reintegracijo za posameznike znaša do 1.200 EUR in za družine do 2.000 EUR, pri čemer je manjši znesek izplačan v denarju), LT (pomoč za reintegracijo znaša 1.000 EUR), LU (pomoč v naravi in v denarju je na voljo do največ 6 mesecev), NL (pomoč za reintegracijo lahko znaša do 1.800 EUR za odraslo osebo in 2.800 EUR za mladoletnika (brez spremstva), od tega se lahko največ 300 EUR izplača v denarju, ostalo pa v naravi), SK (pomoč za reintegracijo lahko znaša do 1.300 EUR v standardnih primerih in 2.000 EUR za ranljive osebe. Pomoč traja 12 mesecev po odhodu ali do konca projekta, kar nastopi prej).

Okvir 1: Francoski programi reintegracije, prilagojeni potrebam in profilu prejemnikov

Francija je začela izvajati programe reintegracije, ki ponujajo tri stopnje pomoči državljanom iz 28 različnih držav.⁴⁹ Tri stopnje pomoči so urejene, kot sledi:

Prva stopnja: pomoč za socialno reintegracijo pokriva prve zagonske stroške družine (v prvih šestih mesecih po vrnitvi) za stanovanje, zdravje ali šolanje mladoletnih otrok, do največ 400 EUR za odraslo osebo in 300 EUR za mladoletnega otroka.

Druga stopnja: pomoč za reintegracijo za zaposlovanje se izvaja s pomočjo pri iskanju zaposlitve, ki jo ponuja lokalni ponudnik storitev, in s finančno pomočjo za pokrivanje dela plače (največ 60 %) za največ eno leto in do največ 4.000 EUR ali s financiranjem usposabljanja, s katerim bo imel kandidat boljše možnosti zaposlitve, do največ 2.000 EUR.

Tretja stopnja: pomoč za reintegracijo z ustanavljanjem podjetja, ki obsega izvedbo študije izvedljivosti projekta in pokriva del zagonskih stroškov podjetja poleg osebne prispevka prejemnika ter enoletno spremljanje dejavnosti. Najvišji znesek pomoči je odvisen od države (prednostne države 6.300 EUR, države brez sporazuma 5.200 EUR, države brez vizuma 3.000 EUR).

Tudi višina denarne pomoči je običajno prilagojena potrebam, profilu in državi, v katero se vrača državljan tretje države.⁵⁰ Vendar pa je večji poudarek na državi vračanja kot pri spodbudah v naravi po prihodu. Višina pomoči v denarju na splošno znaša manj kot 1.000 EUR. Države članice, ki so bolj obremenjene, pa ponujajo precej višje zneske. Da bi spodbujali vračanje v roku za prostovoljni odhod, se na Norveškem denarna pomoč zmanjša, če oseba zaprosi šele po datumu izteka roka za prostovoljni odhod.

Spodbude v naravi in v denarju se na splošno kombinirajo, da bi dosegle večji učinek – 10 držav članic in Norveška kombinirata obe vrsti spodbud.⁵¹ Glej primer v okvirju 2 spodaj.

Okvir 2: Pomoč po prihodu v naravi in v denarju na Irskem

Irška pomoč za reintegracijo se zagotovi v naravi, majhen delež pa se izplača v denarju na letališču v Dublinu. Pomoč v naravi omogoča osebi, da po povratku v domačo državo ustanovi podjetje ali se vpiše v nadaljnje izobraževanje ali usposabljanje, lahko pa se prilagodi tudi drugim potrebam, odvisno od potreb in ranljivosti osebe, ki se vrača. Vrednost te pomoči za reintegracijo za posameznika znaša do 1.200 EUR, za družine pa do 2.000 EUR.

Različne vrste spodbud po vračanju so navedene v preglednici 2 spodaj.

PREGLEDNICA 2: Spodbude za vračanje, ki so na voljo v naravi in v denarju po prihodu⁵²

Vrsta spodbude v naravi	Države članice
Pomoč za začetek poslovanja (npr. izvajanje dejavnosti, ki ustvarjajo dohodek, ali pridobitev poklicne opreme)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, ⁵³ FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK, NO ⁵⁴
Poklicno usposabljanje ali izobraževalni programi (npr. šolnine)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK, NO ⁵⁵
Pomoč pri iskanju zaposlitve	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, FI, FR, HU, IE, ⁵⁶ LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK
Osnovne potrebe (zdravstvene storitve, nastanitve, hrana itd.)	AT, BE, BG, CY, DE, EL, FI, FR, IE, ⁵⁷ LT, LU, MT, NL, PL, ⁵⁸ SE, SK, NO ⁵⁹
Logistična pomoč ob prihodu	AT, BE, BG, CY, DE, FI, HR, HU, IE, ⁶⁰ LU, MT, NL, SE, SK

49 Armenija, Benin, Burkina Faso, Kamerun, Kongo-Brazzaville, Demokratična republika Kongo, Slonokoščena obala, Gabon, Gvineja Conakry, Haiti, Mali, Maroko, Mavricij, Senegal, Togo, Tunizija, Kosovo, Afganistan, Bangladeš, Etiopija, Indija, Irak, Nepal, Nigerija, Pakistan in Rusija.

50 CY, DE (v programu Starthilfe Plus), FI (prilagojeno glede na državo vračanja in potrebe), NL, SE.

51 AT, BE, BG, CY, DE, ES, FI, LU, NL, PL, SE in NO.

52 Vse vrste pomoči se zagotovijo samo v okviru programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, ki ga izvaja IOM. IOM ne „motivira“ migrantov, naj se vrnejo, niti ne podpira „spodbud“, ampak priporoča, naj se obveščena odločitev sprejme na podlagi nepristranskega svetovanja o vračanju in naj se zagotovi trajnostna pomoč za reintegracijo, prilagojena posameznikovim okoliščinam.

53 Na Finskem se višina razlikuje glede na državo vračanja.

54 Na Norveškem je na voljo samo v določenih državah izvora.

55 Na Norveškem je na voljo samo v določenih državah izvora.

56 Na Irskem je na voljo šele od leta 2022 kot pilotni ukrep, ki ga izvaja IOM Irsko za osebe, ki se vračajo v Gruzijo.

57 IOM Irsko lahko zagotovi nepovratna sredstva za reintegracijo, ki pokrivajo osnovne potrebe, če so izpolnjeni strogi pogoji.

58 Na Poljskem se ta spodbuda uporablja samo za ranljive primere.

59 Na Norveškem je na voljo samo v določenih državah izvora.

60 IOM ima lahko glede na državo vračanja v tej državi predstavnike, ki lahko pomagajo pri nadaljnjem potovanju ter uredijo nastanitve po prihodu osebe, ki se vrača.

Vrsta spodbude v naravi	Države članice
Zdravstvena oskrba	AT, BE, ⁶¹ CY, DE, FI, FR, IE, ⁶² LU, MT, NL, ⁶³ PL, ⁶⁴ SE, SK, NO ⁶⁵
Svetovanje po prihodu	AT, BE, BG, CY, DE ES, FI, HR, HU, IE, MT, NL, ⁶⁶ SE, SK, NO ⁶⁷
Pomoč za izpolnjevanje zdravstvenih zahtev v zvezi s covidom-19	BE, CY, FI, IE, LT, MT, NL, SE, SK, NO ⁶⁸
Denarna pomoč	Države članice
Nepovratna denarna sredstva pod 1.000 EUR	AT, ⁶⁹ BE, CY, DE, FI, ⁷⁰ LU, ⁷¹ NL, ⁷² PL, ⁷³ NO ⁷⁴
Nepovratna denarna sredstva nad 1.000 EUR	BG, ⁷⁵ CY, ⁷⁶ ES, ⁷⁷ FI, ⁷⁸ LU, ⁷⁹ SE, ⁸⁰ NO

DRŽAVE/REGIJE VRAČANJA, V KATERIH SO NA VOLJO TE SPODBUDE

Večina programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji na splošno ni določena za posebno državo ali regijo vračanja: odločitev o dodelitvi pomoči se običajno sprejme na podlagi individualne ocene potreb in pregleda stanja v državi vračanja.⁸¹ Iz določenih spodbud pa se lahko izključijo ciljne populacije ali države/regije izvora. Državljeni držav članic EU, držav EGP in/ali držav, ki ne zahtevajo vizuma, se po navadi ne sprejmejo v programe pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji.⁸² Avstrija je poleg tega izključila državljane iz držav zahodnega Balkana⁸³ in državljane tretjih držav, ki so storili kazniva dejanja ali predstavljajo tveganje za javni red ali nacionalno varnost.⁸⁴

Številne države članice imajo tudi posebne programe, prilagojene državam ali regijam vračanja:⁸⁵

- Na Cipru je program pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, ki ga izvaja IOM, odprt za državljane vseh držav, medtem ko je program, ki ga izvaja urad za osebna stanja in migracije, namenjen samo državam, katerih državljani so na Cipru zelo številni, vključuje pa države podsaharske Afrike, bližnjevzhodne države, več azijskih držav (vključno z Irakom, Pakistanom in Bangladešem), več vzhodnoevropskih držav, države zahodnega Balkana in severnoafriške države.
- Leta 2021 je Finska izvajala projekt ERRIN „Trajnostna reintegracija v Iraku“, namenjen iraškim državljanom; projekt, namenjen posebej iraškim državljanom pa pripravlja tudi Latvija.
- Nizozemska je pilotno izvajala dva prilagojena projekta pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji za pridržane maroške državljane. Precejšnje število maroških državljanov, ki prebivajo nezakonito, je predmet različnih ukrepov pridržanja. Maroški državljani so v skladu z nizozemsko politiko izključeni iz pomoči za reintegracijo. V nasprotju s to politiko so bili ti izredni projekti pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji vzpostavljeni, da se oceni pripravljenost maroških pridržanih oseb

61 V Belgiji se višina pomoči razlikuje od primera do primera glede na potrebe in ugotovljene ranljivosti ter traja eno leto.

62 Na Irskem se lahko zagotovi pomoč za enkratno zdravstveno oskrbo.

63 Na Nizozemskem vključuje psihosocialno pomoč.

64 Na Poljskem se ta spodbuda uporablja samo za ranljive primere.

65 Na Norveškem je na voljo samo v določenih državah izvora.

66 Na Nizozemskem je ta pomoč na voljo do 12 mesecev.

67 Na Norveškem je na voljo samo v določenih državah izvora.

68 Na Norveškem je na voljo samo v določenih državah izvora.

69 V Avstriji se odobri denarna pomoč do 500 EUR.

70 Na Finskem je višina denarne pomoči odvisna od države vračanja: za odrasle znaša 200 EUR, 500 EUR, 800 EUR ali 1.500 EUR, odvisno od države vračanja (za otroke: 100 EUR, 300 EUR, 500 EUR, 750 EUR). V primeru posebnih ranljivosti se lahko odobri dodatna denarna pomoč.

71 V Luksemburgu pomoč znaša od 500 EUR do 5.000 EUR, odvisno od vrste denarne pomoči.

72 Na Nizozemskem se v okviru programa REAN (vračanje in emigracija tujcev) lahko zagotovi največ 300 EUR denarne pomoči za reintegracijo. Za stroške med potjo ali po prihodu se lahko odraslim in mladoletnikom brez spremstva zagotovi do 200 EUR glede na državljanstvo, mladoletnikom s spremstvom pa 40 EUR.

73 Na Poljskem imajo upravičenci iz programa za prostovoljno vračanje pravico do denarnega nadomestila v višini 300 ali 800 PLN.

74 Na Norveškem znaša pomoč od 500 EUR do 1.500 EUR.

75 V Bolgariji znaša finančna pomoč od 1.000 EUR do 2.000 EUR glede na status posameznika.

76 Na Cipru lahko nepovratna denarna sredstva znašajo do 2.000 EUR.

77 V Španiji se po prihodu zagotovijo finančna sredstva za pomoč pri vzpostavitvi poslovnega projekta. Pomoč znaša od 1.000 EUR do 6.000 EUR.

78 Na Finskem je višina denarne pomoči odvisna od države vračanja: za odrasle znaša 200 EUR, 500 EUR, 800 EUR ali 1.500 EUR, odvisno od države vračanja (za otroke: 100 EUR, 300 EUR, 500 EUR, 750 EUR). V primeru posebnih ranljivosti se lahko odobri dodatna denarna pomoč.

79 V Luksemburgu znaša pomoč od 500 EUR do 5.000 EUR, odvisno od vrste denarne pomoči.

80 Na Švedskem lahko denarna pomoč znaša do 30.000 SEK za državljane tretjih držav, stare 18 let ali več, in 15.000 EUR za otroke. Družine lahko prejmejo največ 75.000 SEK denarne pomoči.

81 AT, BE, BG, CY, CZ, DE (obseg ponujenih storitev se lahko razlikuje glede na državo vračanja, na obseg storitev lahko vplivajo tudi drugi dejavniki, na primer starost, pripadnost ranljivi skupini ali kazenska preteklost), EE, EL, FI (višina pomoči se razlikuje glede na državo vračanja), FR (višina se razlikuje glede na to, ali se za državo zahteva vizum ali ne), HR, HU, IE, LT, LU, NL, PL, SK, NO.

82 AT (nanaša se izključno na plačilo začetne finančne pomoči; podpora v okviru pomoči pri organizaciji in predpostavke potnih stroškov se dodeli, če so izpolnjeni zahtevani pogoji. Poleg tega osebe, ki se vračajo in so izključene iz začetne finančne pomoči, prejmejo majhen znesek denarja, če so brez denarja, da pokrijejo prve nujne potrebe po vrnitvi v državo izvora), BE, EE, FI, MT, NL (državljeni držav EU/EGP in državljani 35 najbogatejših držav na svetu, kot je določeno na podlagi BDP na prebivalca, so izključeni iz programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji, kot tudi državljani tretjih držav, ki so v zadnjih petih letih odpotovali iz EU s pomočjo službe za repatriacijo in odhode IOM (De Dienst Terugkeer en Vertrek – DT&V) ali Frontex), SK.

83 Tako je bilo tudi v Luksemburgu.

84 V Avstriji je ta izključitev odvisna od narave in resnosti kaznivnega dejanja. FI (policija lahko izključi prosilce na podlagi storjenih kaznivnih dejanj); enako velja tudi v Nemčiji. Če je državljan tretje države prestajal dolgotrajnejšo zaporno kazen ali se šteje, da ogroža nacionalno varnost, se lahko izključi iz programa pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji.

85 CY, FI, LV, MT, NL, SE, NO.

za prostovoljno vračanje s pomočjo za reintegracijo ter da se preveri, ali so taki pilotni projekti učinkovit ukrep za prekinitve cikla nezakonitega (predolgega) bivanja.

- Večina ciljnih državljanov tretjih držav je prejela odločbo o vračanju, čeprav to ni bil predpogoj za sodelovanje. Dejanski rezultati pilotnega projekta so bili omejeni zaradi pandemije covid-19. Skupaj je svetovanje prejelo 99 državljanov tretjih držav, od katerih se jih je 10 dejansko prostovoljno vrnilo v Maroko s pomočjo za reintegracijo.
- Na Švedskem je bila na voljo različna pomoč glede na državo vračanja: denarna pomoč je bila na voljo državljanom Afganistana, Centralnoafriške republike, Demokratične republike Kongo, El Salvadorja, Eritreje, Iraka (Kurdistan, srednji in vzhodni), Jemna, Libije, Nigerije, Pakistana, Somalije, Palestine, Sudana, Južnega Sudana in Etiopije; pomoč v naravi pa je bila na voljo državljanom Afganistana, Etiopije, Iraka, Maroka, Nigerije in Pakistana.

V okvirju 3 spodaj je primer projekta reintegracije, prilagojenega posebni regiji vračanja.

Okvir 3: Nemški projekti reintegracije, prilagojeni osebam, ki se vračajo v Albanijo in na Kosovo

Nemčija zagotavlja pomoč za reintegracijo, namenjeno posebnim državam in regijam vračanja, na primer Kosovu in Albaniji. Projekta reintegracije URA Kosovo in URA Albanija, ki ju financirata zvezni urad za migracije in begunce (BAMF) ter nemške zvezne države (Lander), nudita različne ukrepe pomoči (denarno pomoč ali pomoč v naravi), prilagojene potrebam posameznikov, ki se vračajo. V okviru določenega razpoložljivega proračuna se lahko ukrepi pomoči prosto kombinirajo, da se vsakemu posamezniku zagotovi čim bolj učinkovita pomoč.

Zaradi političnih razmer v državi vračanja se lahko programi tudi prilagajajo: v Litvi se je zaradi migracijske krize na meji z Belorusijo leta 2021 povečal znesek pomoči, ki ni bil namenjen določeni skupini na podlagi države izvora.

3.1 RAZPOLOŽLJIVE SPODBUDE

SPODBUDE Z NAJVEČJIM UČINKOM

Več držav članic in Norveška so navedle podatke, katere spodbude so najbolj vplivale na odločitev državljanov tretjih držav o prostovoljnem vračanju.⁸⁶ Nobena država članica pa do teh rezultatov ni prišla z izvedbo primerjalne študije, ampak s praktičnimi izkušnjami. Obstajata dve izjemi. Prva je Švedska, kjer je švedska agencija za migracije analizirala dejavnike, ki so leta 2020 prispevali k prostovoljnemu vračanju, in poročala o njih;⁸⁷ primerjalne študije pa se ne opravljajo redno.

Nemčija je ocenila zvezni program Starthilfe.⁸⁸

Številne države članice so poročale, da so najučinkovitejše **spodbude, ki se lahko prilagodijo potrebam in profilu državljanov tretje države.**

Kot je razložilo več držav članic, to seveda zlasti velja za svetovanje in obveščanje.⁸⁹ Zanje je bilo najučinkovitejše obveščanje o programu pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji ter možnost prostovoljne udeležbe na svetovanju, kar je posameznikom omogočilo sprejeti obveščeno odločitev o vračanju. Ocena, opravljena v Nemčiji, je zaključila, da je svetovanje o vračanju pomembno pri odločanju o vračanju ter da je pomoč v naravi in denarju, zagotovljena ob vrnitvi, pomembna za pomoč prejemnikom, da se ustalijo v prvem obdobju po vrnitvi.

V nasprotju s študijami, ki kažejo nasprotno, so države članice pomoč v denarju navajale kot učinkovito spodbudo.⁹⁰ Več držav članic je opazilo, da se je s povečanjem **višine denarne** pomoči povečalo tudi število prostovoljnih odhodov.⁹¹ Na Cipru je na primer višja denarna pomoč od septembra 2021 pomagala povečati število prostovoljnih odhodov. V Franciji se je število prosilcev za pomoč za prostovoljno vračanje strmo povečalo v okviru izrednega programa pomoči, ki je povezoval delo na terenu s patroljami in pomočjo, višjo za 1.200 EUR poleg prvotno dodeljenih 650 EUR.⁹²

86 AT, BE, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, LT, LU, NL, PL, SI in NO.

87 V direktivah o odobrenih proračunskih sredstvih za leto 2020.

88 Več informacij o oceni je na spletni strani: <https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Forschungsberichte/fb34-evaluation-starthilfeplus.html?nn=282388>, nazadnje obiskano 1. julija 2022.

89 AT (obvezno svetovanje o vračanju v zakonsko določenem času), BE, CZ, DE, EE, FR, MT, NL.

90 Schmitt M., Bitterwolf M., Baraulina T., Geforderte Rückkehr aus Deutschland: Motive und Reintegration, 2019, https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Forschungsberichte/fb34-evaluation-starthilfeplus.pdf?_blob=publicationFile&v=4, str. 41, nazadnje obiskano 23. novembra 2021.

91 CY, DE, FR, LT MT.

92 Program se je izvajal skupaj z razpuščanjem taborišč v Franciji za migrante, ki so bili pripravljeni oditi v Združeno kraljestvo.

Države članice in Norveška so navedle še druge uspešne spodbude,⁹³ na primer:

- V dveh državah članicah je bilo videti, da je pomoč v naravi učinkovitejša od pomoči v denarju. V Belgiji je dostop do pomoči v naravi za reintegracijo pomembno vplivala na odločitev za prostovoljno izpolnitev odločbe o vračanju. Finska je navedla, da se je med letoma 2020 in 2021 povečalo število državljanov tretjih držav, ki so se raje odločili za pomoč v naravi kot v denarju. Učinek pomoči v naravi se lahko razlikuje glede na državljanstvo osebe.
- Na Norveškem je povečanje denarne pomoči povzročilo povečanje prostovoljnih odhodov ruskih državljanov, medtem ko se je zaradi povečanja pomoči v naravi povečalo število prostovoljnih odhodov Etiopijcev.
- Litva je ugotovila, da je lahko povečanje prostovoljnih odhodov tudi posledica razvoja sodelovanja z iraškimi državnimi organi, pri čemer so konzularni obiski pomagali prepričati iraške državljane, da prostovoljno izpolnijo odločbo o vračanju in odidejo, pri tem pa so jim pomagali pri dostopanju do potnih listin.

Nasprotno pa je več držav članic ugotovilo, da **so spodbude manj učinkovite za odločanje za prostovoljni odhod od drugih zunanjih dejavnikov, čeprav so odločitev olajšale.**⁹⁴

V Luksemburgu je osebje IOM, ki opravlja svetovanje o vračanju, ugotovilo, da so dejavniki, ki so imeli največji učinek na odločitev o prostovoljnem odhodu, obsegali tveganje prisilne odstranitve in prepovedi vstopa na schengensko območje, ki bi do pet let preprečevala državljanu tretje države ponoven vstop na ozemlje. Do podobnega zaključka je prišla tudi Nemčija. Švedska je podobno ugotovila, da kaže, da sta glavna dejavnika za odločitev o izpolnitvi obveznosti odhoda v roku za prostovoljni odhod možnost prisilne odstranitve in tveganje prepovedi vstopa, zlasti za posameznike, ki so se vračali v države, ki so geografsko blizu schengenskega območja. Na Nizozemskem je videti, da je imel program pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji omejen vpliv na odločitev o prostovoljnem odhodu v primerjavi z drugimi vidiki, kot je dojetje varnosti v državi, v katero se vračajo, ali temeljitost azilnega postopka. Vendar pa lahko pomoč pri vračanju in reintegraciji pomaga državljanom tretjih držav, da se potem, ko se prostovoljno odločijo za vrnitev, tudi dejansko vrnejo.⁹⁵ Na odločitev o vračanju pogosteje vpliva varnost, spremembe v državi gostiteljici in državi vračanja ter status prošnje za azil.

Bolj na splošno je Poljska z obiski za spremljanje po prihodu, ki so jih skupaj opravljali poljski organi in IOM, ugotovila, da je pomoč za vračanje državljanom tretjih držav dala občutek varnosti, spoštovanja in boljšega socialnega položaja, ki bi odvrčal od migracij v Evropsko unijo in jim omogočil, da se izognejo stigmati prisilnega vračanja.

Šest držav članic je navedlo, da nimajo podatkov, da bi vedele, katere spodbude so bile najbolj učinkovite.⁹⁶

V okvirju 4 spodaj so ključne ugotovitve interne študije, opravljene v Franciji.⁹⁷

IZZIVI, KI NEGATIVNO VPLIVAJO NA UČINKOVITOST SPODBUD ZA VRAČANJE

Izzivi, ki so zmanjševali vpliv spodbud za prostovoljni odhod, so bili odkriti v 12 državah članicah in na Norveškem.⁹⁸

Pet držav članic in Norveška je razložilo, da **spodbude običajno niso dovolj privlačne, da bi odtehtale koristi, če ostanejo.**⁹⁹ V Avstriji je to posebej veljalo, če spodbuda, ki je bila na voljo, ni obetala možnosti za ustvarjanje dohodka.

Okvir 4: Francoska študija je pokazala uspeh pomoči za reintegracijo

Študija Evalua, ki jo je OFII prejel leta 2020, kaže, da nacionalni program za reintegracijo deluje. Ocenjeni so bili programi reintegracije v 14 državah z razgovori s 373 prejemniki od skupaj 1.357 prejemnikov v obdobju do leta 2014 do 2017. Zastopani so bili različni sektorji: 88 % je bilo osredotočenih na poslovno pomoč, 16 % na socialno pomoč in 6 % na pomoč pri zaposlovanju. Rezultati so pokazali, da:

- je 82 % prejemnikov te pomoči za reintegracijo še vedno v državi, v katero so se vrnil, od dveh do pet let po financiranju njihovega projekta. Samo 3 % se jih je vrnilo v Francijo.
- 51 % preučeni projektov je še aktivnih (kar je več kot petletna stopnja preživetja mikropodjetij (24 %) in drugih samostojnih podjetnikov (50 %) v Franciji).
- Oseba, ki je prejela pomoč, je povprečno odprla 1,2 delovnega mesta (vključno z delovnim mestom osebe, ki se je vrnila). Povprečno jih je 12 % odprlo 4,4 delovnega mesta (vključno z delovnim mestom prejemnika), ki pomagajo razvoju države vračanja.

93 Na primer BE, CY, FI, LT, LU, PL, NO.

94 EE, LU, NL, SE. V Estoniji je bil eden od ukrepov za motiviranje posameznikov za prostovoljni odhod v predvidenem roku, da je lahko oseba zaposlala za odpravo prepovedi vstopa, če je dokazala, da je ozemlje države članice zapustila v roku za prostovoljni odhod.

95 IOM, Pomoč neznanemu, 2008, https://iom-nederland.nl/images/Reports/IOM_Rapport_Reaching_out_tot_the_unknowndefinitief.pdf, nazadnje obiskano 1. aprila 2022; Leerkes, A.S., Galloway, M., in Kromhout, M., Kiezen tussen twee kwaden, Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2010, <http://hdl.handle.net/1765/23243>, nazadnje obiskano 9. maja 2022.

96 EE, EL, FI, IE, LV, SK.

97 Študije žal ni bilo mogoče objaviti.

98 AT, BE, EE, FI, FR, IE, LT, LU, NL, PL, SE, SI, SK in NO.

99 AT, CY, DE, FI, LT, SI in NO.

V Litvi so ugotovili, da so bila tudi povečana pavšalna plačila manjša od tega, kar je državljan tretje države prvotno potrošil za potovanje v državo.

Dostop do pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji je bil naveden kot izziv v treh državah članicah in na Norveškem¹⁰⁰ zaradi pomanjkanja zaupanja ali verjetnosti, da se lahko v državi vračanja¹⁰¹ zagotovi pomoč za reintegracijo. To je bilo izraženo z nezaupanjem v organe države vračanja in/ali zaradi upravnega in postopkovnega bremena, ki ga imajo državljani tretje države za dostop do pomoči.¹⁰² Podobno sta Švedska¹⁰³ in Norveška razložili, da so bile kot izziv navedene zamude pri dostopu do pomoči.

Šest držav članic in Norveška je kot izziv za učinkovitost spodbud navedlo tudi razmere v državi vračanja.¹⁰⁴ Kot je navedeno zgoraj, spodbude niso nujno glavni dejavnik pri odločanju za prostovoljni odhod. Te spodbude lahko odtehtajo drugi dejavniki, kot so med drugim gospodarske priložnosti (ali njihova odsotnost), podpora socialnega kroga ob vrnitvi ter breme stigme zaradi vrnitve, zaradi katerih se lahko podaljša bivanje v državah članicah EU in na Norveškem.

Drugi izziv, ki so ga navedle štiri države članice in Norveška, je bil **zagotavljanje, da pomoč dejansko ustreza posameznikovim potrebam.**¹⁰⁵ Litva in Norveška sta ugotovili, da pomoč v naravi pogosto ne zadostuje za zagotovitev uspešne reintegracije, na Švedskem pa so osebe, ki se vračajo, izjavile, da bi potrebovale več psihosocialne pomoči.¹⁰⁶

Učinek **pandemije covid-19** je bil naveden v Belgiji, Franciji in na Poljskem – Belgija in Francija sta izjavili, da je bilo zaradi zdravstvenih predpisov oteženo izvajanje pomoči za reintegracijo, zlasti zato, ker so bili postopki vračanja ustavljeni. Na Poljskem je začetek veljavnosti posebnega zakona, ki je določal pravne rešitve za državljane tretjih držav, tudi preprečil dostop do programov za prostovoljno vračanje, saj jim je omogočil neprekinjeno bivanje v državi. Zaradi tega se nekateri državljani tretjih držav niso mogli vrniti, čeprav so se želeli.

Avstrija in Poljska sta ugotovili tudi izzive zaradi **institucionalnega okvira za izvajanje pomoči za vračanje.**

Avstrija je izjavila, da je bila uporaba mehanizmov za napotitev v nekaterih primerih izziv, ker ni vedno zagotavljala sodelovanja osebe, ki se vrača, (npr. na usposabljanjih) v državi vračanja, in da so bili roki za izvajanje nekaterih programov prekratki, da bi pripravili dodatne informacije o projektu ter jih razdelili vsem svetovalcem za vračanje, zato tudi ni bilo mogoče vzpostaviti mehanizma za napotitev na nacionalni ravni (kot v projektu SRI). Poljska je ugotovila, da je zaradi odvisnosti od IOM kot glavnega partnerja za izvajanje programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji omejena možnost uporabe pomoči pri vračanju kot spodbude za vse države vračanja. Slovaška republika je ugotovila, da se v nekaterih primerih državljani tretjih držav lažje vrnejo sami, kot da bi se zanašali na ponujeno pomoč. To velja zlasti v primerih državljanov tretjih držav iz regij/držav blizu Slovaške republike.

4 RAZŠIRJANJE INFORMACIJ O SPODBUDAH IN UČINKOVITOST RAZŠIRJANJA

4.1 NAČINI OBVEŠČANJA MOREBITNIH PREJEMNIKOV O SPODBUDAH, KI SO NA VOLJO

Države članice EU in Norveška razširjajo informacije na različne načine,¹⁰⁷ kot je navedeno v preglednici 3 spodaj. Namen teh orodij in metod je doseči vse posameznike, ki bi lahko bili zainteresirani za programe prostovoljnega vračanja.

Eno od najbolj uporabljenih orodij je svetovanje o vračanju, ker svetovalec omogoča, da državljanom tretjih držav podajo izčrpne, natančne in prilagojene

informacije. IOM Irska poleg tega ponuja svetovanje neodvisnega poklicno usposobljenega psihoterapevta. Namen te storitve je dati upravičencem in potencialnim upravičencem programa za prostovoljno vračanje priložnost, da se pogovorijo z nekom, ki bi jim morda lahko s terapijo pomagal glede anksioznosti ali strahu. To bi lahko pomagalo upravičencem pri odločanju glede vračanja in pri pripravi za odhod.

V državah članicah se široko uporabljajo tudi orodja, ki omogočajo, da se doseže širša publika (kot so posterji/letaki in brošure), in orodja, ki dajo osebam, ki bi se potencialno vrnile, priložnost, da same poiščejo informacije (spletna prisotnost, kot so spletne strani in družabni mediji).

100 BE, FR, SE in NO.

101 FR.

102 SE in NO.

103 Na Švedskem ti primeri temeljijo na razgovorih z osebami, ki so se vrnile v Irak in Afganistan, v skladu z naslednjim poročilom: Constanza Vera Larrucea, Henrik Malm Lindberg in Andre Asplund, Tisti, ki so bili poslani nazaj: Vračanje in reintegracija zavrnjenih prosilcev za azil v Afganistan in Irak, Delmi Report 2021:10, Tisti, ki so bili poslani nazaj – Delmi, nazadnje obiskano 16. maja 2022.

104 BE, DE, IE, LU, NL, SE, NO.

105 BG, EE, LT, SE in NO.

106 Ti primeri temeljijo na razgovorih z osebami, ki so se vrnile v Irak in Afganistan, v skladu z naslednjim poročilom: Constanza Vera Larrucea, Henrik Malm Lindberg in Andre Asplund, Tisti, ki so bili poslani nazaj: Vračanje in reintegracija zavrnjenih prosilcev za azil v Afganistan in Irak, Delmi Report 2021:10, Tisti, ki so bili poslani nazaj – Delmi, nazadnje obiskano 16. maja 2022.

107 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SK in NO.

Čeprav se izvajajo manj, se je nekaj držav članic za čim večji doseg odločilo razviti posebne projekte z lokalnimi organi ali nevladnimi organizacijami.¹⁰⁸ Eden od takih projektov je opisan v okvirju 5 spodaj.

Okvir 5: Belgijski uradi za individualno vodenje zadev (ICAM)

Belgija je od decembra 2021 ustanovila urade ICAM v sedmih večjih mestih. Namen teh uradov je redno obveščati prisotne migrante o njihovem položaju, poiskati možne nove postopke za prebivanje ter jim pomagati in jih spodbujati pri prostovoljnem vračanju. Če nov postopek za prebivanje ni koristen in če nezakoniti migrant zavrne prostovoljno vrnitev, se mu razložijo posledice nezakonitega prebivanja, vključno z možnostjo prisilnega vračanja. Zaradi vojne v Ukrajini in naporov mentorjev v organ za registracijo, so bile dejavnosti uradov ICAM leta 2022 večinoma zadržane.

V več državah članicah EU in na Norveškem so informacije o programih pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji dostopne **takoj, ko državljani tretje države vložijo prošnjo za azil**,¹⁰⁹ in/ali **takoj, ko se začne postopek vračanja**.¹¹⁰ Države članice, ki dajo informacije na voljo takoj, ko se vložijo prošnja za azil, so razložile, da je namen tega zagotoviti, da imajo državljani tretjih držav čim prej dostop do jasnih in pravih informacij. Podobno je Avstrija sprejela več ukrepov za obveščanje, da bi zagotovila, da so osebe, ki morajo zapustiti državo, čim bolj zgodaj obveščene o spodbudah za prostovoljni odhod, in sicer že pred sprejetjem odločbe o vračanju.

V preglednici 3 spodaj je pregled različnih praks obveščanja, ki se uporabljajo v državah članicah EU in na Norveškem.

PREGLEDNICA 3: Orodja za razširjanje informacij po državah članicah

Orodja za razširjanje informacij	Države članice
Posterji/letaki/brošure	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, DE, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Svetovanje o vračanju (osebno ali na spletu)	AT, ¹¹¹ BE, BG, CY, DE, EE, FI, FR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SI, SK, NO
Zagotavljanje informacij na strateških lokacijah (na primer sprejemni/namestitveni centri, bolnišnice, transportni centri, policijske postaje, šole itd.)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Spletna prisotnost (družabna omrežja, spletna stran, informacijske platforme itd.)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Posredniki informacij (npr. prevajalci, vodje skupnosti, NVO, konzularna predstavništva, diaspora itd.)	BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, FR, IE, LT, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Informacije, ki jih vsebuje odločba o vračanju	BE, CZ, DE, FI, FR, IE, LU, MT, NL, PL, SK, NO
Kampanje na družabnih omrežjih	AT, ¹¹² CZ, DE, EL, FI, IE
Kampanje po pošti ¹¹³	AT ¹¹⁴
Telefonska služba za pomoč	AT, BE, DE, FI, IE, LT, MT, NL, PL, SE, SK
Projekti za ozaveščanje z različnimi partnerji, vključno z lokalnimi NVO in lokalnimi organi	BE, CZ, DE, IE, FR, ¹¹⁵ MT, NO

108 BE, CZ, DE, IE, MT, NO.

109 BE, CY, FR, DE, IE, LU, LV, MT, SE, SK, NO.

110 CY, DE, EE, FI, FR, HR, IE, NL, PL, SE, SK.

111 Svetovanje o vračanju je obvezno, ko postane odločba o vračanju za prosilca za azil ali zakonito prebivajočega državljan tretje države pravomočna ali izvršljiva/izvedljiva (izjeme so na primer v primeru državljan tretje države, ki prebiva nezakonito, ali hitri postopki). Osebi, ki se potencialno vrača, se pošlje formalni dopis v njegovem oz. njenem jeziku, s katerim se to osebo obvesti o tej obveznosti. Ohrani se možnost svetovanja o prostovoljnem vračanju na vseh stopnjah postopka.

112 AT je novembra 2021 začela izvajati kampanjo na družabnih omrežjih Facebook in Instagram, da bi dosegla posamezne jezikovne skupine. Namenjena je bila tudi nastanitvenim objektom v Avstriji, kjer so nezakonito prebivali državljani tretjih držav.

113 Na Češkem se odločba o vračanju pošlje po pošti in vsebuje informacije o prostovoljnem vračanju.

114 Leta 2021 se je začela izvajati neposredna kampanja po pošti, da bi dosegla izbrane državljane tretjih držav, ki so imeli veljavno odločbo o vračanju, vendar so še naprej nezakonito prebivali v Avstriji. Z dopisi so bili pozvani k udeležbi na svetovanju glede vračanja, vključeno pa je bilo tudi gradivo o spodbudah za vračanje.

115 OFII je organiziral iskanje v departmaju Hauts-de-France.

ZNAČILNOSTI UČINKOVITIH DEJAVNOSTI OBVEŠČANJA

Več držav članic EU poroča, da je¹¹⁶ **osebno svetovanje o vračanju** najboljši pristop v informacijskih kampanjah, ker omogoča organom oblasti ali ustreznim organizacijam, da z državljanom tretje države vzpostavijo zaupanje ter zagotovijo, da prejme natančne in popolne informacije o možnostih prostovoljnega vračanja. V zvezi s tem so številne države članice EU in Norveška razložile, da prilagoditev posredovanih informacij in prilagoditev orodja, ki se uporablja, da se doseže ciljna publika (npr. osebna pisma ali e-pošta v ustreznem jeziku), pozitivno vpliva na zagotavljanje, da državljan tretjih držav prejme informacije o prostovoljnem vračanju.¹¹⁷

Pet držav članic EU¹¹⁸ in Norveška so navedle, da je **spletna prisotnost** (npr. spletna stran, družabna omrežja itd.) učinkovita, ker omogoča državljanom tretjih držav, da dostopajo do informacij sami in se obrnejo na organe oblasti, če jih to zanima.

Ugotovljeno je bilo, da če se želi doseči bolj **ciljno** (in težko dosegljivo) skupino, je več metod učinkovitejših, na

primer zagotavljanje informacij na **strateških lokacijah** (nastanitveni in sprejemni centri itd.) ter uporaba **posrednikov informacij** (vodje skupnosti, NVO itd.), ki bi vzpostavili zaupanje z državljanom tretjih držav.

Ciljno usmerjanje na strateške lokacije, kjer so verjetno državljan tretjih držav, je bilo določeno kot učinkovita metoda, ki se uporablja v nekaterih državah članicah, da se zagotovi razširjanje natančnih informacij.¹¹⁹ Vključno na primer s sprejemnimi, nastanitvenimi centri in centri za pridržanje ter migrantskimi taborišči.

Uporaba **strateških posrednikov informacij**, kot so vodje skupnosti, lokalne NVO ali celo diaspora, je še ena metoda, ki se uporablja v nekaterih državah članicah in je po poročanjih koristna, ker jim državljan tretjih držav že zaupajo.¹²⁰

Kot je prikazano v preglednici 3, so se uporabljale tudi druge metode, na primer letaki in posterji, pa tudi pošiljanje informacij neposredno z odločbo o vračanju, pravočasno posredovanje informacij in vzpostavljanje telefonskih služb za pomoč.

5 MOTIVI ZA PROSTOVOLJNI ODHOD

V tem poglavju so dodatno obravnavani motivi za prostovoljni odhod in njihovo upoštevanje (ali ne) pri pripravi spodbud.

5.1 MOTIVACIJE ZA ODLOČITEV ZA PROSTOVOLJNI ODHOD

Podatki o motivih za odločitev za (pomoč za) prostovoljni odhod ali zavrnitev prostovoljnega odhoda (ali pomoči za prostovoljni odhod) **se še ne zbirajo sistematično** v vseh državah članicah EU in na Norveškem. Tako je zelo težko ugotoviti trende na področju motivacij. Te informacije pa se zbirajo v nekaterih primerih (čeprav ne sistematično), na primer med svetovanjem¹²¹ ali prek izvedbenih partnerjev, kot je IOM.¹²²

V primerih, ko so bili zbrani motivi za odločitev za prostovoljni odhod, in sicer z uporabo ponujene pomoči za vračanje ali brez nje, so se ti motivi pogosto nanašali na **dejavnike zunaj spodbude, ki jo je ponudila** država gostiteljica, med drugim zlasti:

- Nezmožnost najdi delo in razočaranje nad življenjem v državi gostiteljici.¹²³
- Status nezakonitega migranta in strah pred prisilnim vračanjem.¹²⁴
- Družinski razlogi, vključno z zdravstvenimi težavami, v državi vračanja.¹²⁵
- Sprememba razmer v državi vračanja.¹²⁶

116 AT, BE, BG, CY, DE, EE, FI, IE, LU, MT, NL, SE.

117 CY, DE, EE, LU, PL in NO.

118 BG, DE, FR, SE, SK in NO.

119 BG, DE, FR, IE, LT, PL.

120 FR, IE, NL, SE in NO.

121 CY, HR, LU.

122 DE, EL, ES, IE, NL. V Nemčiji je skupni raziskovalni projekt med BAMF in IOM „Ocena programa vračanja Starthilfe Plus“ zbral te informacije: BAMF, IOM, Ocena programa vračanja Starthilfe Plus, 2019, <https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Forschung/Forschungsberichte/fb34-evaluation-starthilfeplus.html?nn=403976>, nazadnje obiskano 9. maja 2022.

123 CY, DE, EL, IE, LU, SE in NO. NO je uporabila podatke v tem poročilu: JP Brekke, Zakaj se vrniti nazaj? Pomoč pri vračanju z Norveške, Inštitut za socialne raziskave, poročilo 2015:08, 2015, https://www.udi.no/globalassets/global/forskning-fou_i/retur/why-go-back-assisted-return-from-norway.pdf, nazadnje obiskano 25. maja 2022.

124 EL, HR, IE, LU.

125 CY, DE, EL, IE, LU.

126 IE in NO. NO je uporabila podatke v tem poročilu: JP Brekke, Zakaj se vrniti nazaj? Pomoč pri vračanju z Norveške, Inštitut za socialne raziskave, poročilo 2015:08, 2015, www.udi.no/globalassets/global/forskning-fou_i/retur/why-go-back-assisted-return-from-norway.pdf, nazadnje obiskano 25. maja 2022.

5.2 MOTIVACIJE ZA ZAVRNITEV PROSTOVOLJNEGA VRAČANJA

V nekaterih primerih so bili ohranjeni podatki, zakaj se je državljan tretje države odločil zavrniti prostovoljni odhod.¹²⁷ Največkrat navedeni razlog je bil upanje – državljani tretjih držav lahko upajo, da bo, če bodo imeli dovolj časa, njihova prošnja za azil ponovno obravnavana in da bi lahko pridobili zakonito dovoljenje za prebivanje.¹²⁸

Kot razlog za zavrnitev prostovoljnega odhoda so bile navedene tudi razmere v državi vračanja, ker morda tam ni gospodarskih priložnosti, ni socialnega kroga, na katerega bi se lahko zanesli, ali zato, ker bi bila stigma zaradi vračanja prehuda.¹²⁹ Na Irskem je študija, ki jo je izvedla IOM, opisala več razlogov, zakaj se prostovoljni odhod ni vedno štel za izvedljivo možnost.¹³⁰ Med opisanimi razlogi je bilo navedeno, da so se osebe počutile nepovezane z državo vračanja, da so se bale zavrnitve ob prihodu ali da niso želele opustiti upanja, da bo njihovi prošnji za azil ugodeno. Poleg tega niso imele vedno dovolj sredstev za vračanje.

Nobena anketirana država članica ali Norveška niso navedle nezadostne pomoči pri vračanju in reintegraciji, ki jo ponujajo države članice s svežnji pomoči za reintegracijo.

5.3 PRIMERI PRILAGAJANJA SVEŽNJEV ZA PROSTOVOLJNO VRNITEV ZBRANIM MOTIVOM

Motivacije so bile zabeležene in posebej upoštevane za prilagoditev spodbud za vračanje v samo nekaj primerih. V Grčiji je IOM prilagodila svoje svežnje ter ponudila večjo prožnost in bolj prilagojene možnosti zainteresiranim za prostovoljno vračanje z upoštevanjem njihovega profila, potreb ali znanj in spretnosti, preferenc itd. Na Irskem je IOM poskusila prilagoditi svežnje pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji po spremljanju trendov pri vračanju, vključno z motivi za vračanje in državami vračanja. Zato mora IOM Irska zagotoviti informacije. Ciper in Luksemburg sta razložili, da navedene motivacije niso vplivale na oblikovanje programov spodbud.

127 AT, CY, CZ, DE, EL, LU in NO.

128 CY, EL, HR, IE, NL (z določbo o amnestiji) in NO.

129 DE, EL, IE, LU, NO.

130 IOM Irska, Izkušnje in stališča migrantov, ki živijo na Irskem – s poudarkom na prostovoljnem vračanju in reintegraciji, 2020. V raziskavah so bile uporabljene mešane metode, in sicer kombinacija spletne ankete, s katero so bila raziskana stališča 102 anketirancev, in temeljiti kvalitativni razgovori s 15 osebami, ki so bile v času razgovora prosilci ali bivši prosilci za mednarodno zaščito.

Izjava o omejitvi odgovornosti

Ta informator je pripravila Evropska migracijska mreža (EMN), ki jo sestavljajo Evropska komisija, njen ponudnik storitev (ICF) in nacionalne kontaktne točke EMN. Poročilo ne odraža nujno mnenj in stališč Evropske komisije, ponudnika storitev EMN (ICF) ali nacionalnih kontaktnih točk EMN, prav tako pa njegovi sklepi zanje niso zavezujoči. Evropska komisija, ICF in nacionalne kontaktne točke EMN prav tako niso odgovorni za kakršno koli uporabo informacij, vključenih v ta dokument.

Objavljeno

julija 2022

Predlog navedbe vira:

Evropska migracijska mreža (2022). Spodbude in motivi za prostovoljno vračanje – Informator EMN Bruselj: Evropska migracijska mreža.

Več o tem:

Spletno mesto EMN: <http://ec.europa.eu/emn>

LinkedIn EMN: <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network>

Twitter EMN: <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network>

Financira
Evropska unija

Možnosti stika z EMN

Spletno mesto EMN: www.ec.europa.eu/emn

LinkedIn EMN: <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network/>

Twitter EMN: <https://twitter.com/EMNMigration>

Nacionalne kontaktne točke EMN

Avstrija www.emn.at/en/

Belgija www.emnbelgium.be

Bolgarija www.emn-bg.com

Hrvaška <https://emn.gov.hr/>

Ciper www.moi.gov.cy/moi/crmd/emnncpc.nsf/home/home?opendocument

Češka www.emncz.eu

Danska www.justitsministeriet.dk/

Estonija www.emn.ee/

Finska www.emn.fi/in_english

Francija <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM3/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM2>

Nemčija <https://www.bamf.de/EN/Themen/EMN/emn-node.html>

Grčija <http://emn.immigration.gov.gr/en/>

Madžarska www.emnhungary.hu/en

Irska www.emn.ie/

Italija www.emnitalyncp.it/

Latvija www.emn.lv/en/home/

Litva www.emn.lt/en/

Luksemburg <https://emnluxembourg.uni.lu/>

Malta <https://emn.gov.mt/>

Nizozemska <https://www.emnnetherlands.nl/>

Poljska <https://www.gov.pl/web/europejska-siec-migracyjna>

Portugalska <https://rem.sef.pt/>

Romunija <https://www.mai.gov.ro/>

Španija <https://extranjeros.inclusion.gob.es/emn-Spain/>

Slovaška <https://emn.sk/en/>

Slovenija <https://emm.si/en/>

Švedska <http://www.emnsweden.se/>

Norveška <https://www.udi.no/en/statistics-and-analysis/european-migration-network---norway>

Gruzija https://migration.commission.ge/index.php?article_id=1&clang=1

Republika Moldavija <http://bma.gov.md/en>